

Hoe doen
ze dat in

Vlissingen?

Participatieprojecten: wie meehelpt, krijgt iets terug

Mariët Kaptein

Met een voor-wat-hoort-wat-model maakt gemeente Vlissingen het beheer van openbare ruimte efficiënter. Vanuit vragen of klachten van inwoners zoekt ze samen met hen naar een oplossing. Een gestandaardiseerd begrotingsmodel rekent uit wat werkzaamheden van burgers besparen. De gemeente stelt bijna de helft van dat bedrag aan hen beschikbaar voor materialen en activiteiten.

De bramenstruiken in het volkstuintencomplex van Vlissingen belemmerden afgelopen zomer voetgangers en veroorzaakten lekke fietsbanden. De goedkoopste oplossing: alle struiken verwijderen en dat een paar jaar herhalen. Dat plan stuitte echter op een klacht van een buurtbewoner die vaak bramen plukte. Na overleg, een rekensom en duidelijk vastgelegde afspraken doet de gemeente nu één keer per jaar groot snoeionderhoud en snoeit de bewoner de rest van het jaar de struiken bij.

Verdienmodel

‘Deze participatieprojecten beginnen altijd vanuit de inwoners, als zij een vraag, verzoek of klacht over de openbare ruimte hebben’, zegt Mariët Kaptein, projectadviseur bij de gemeente Vlissingen. ‘We leven ons in de situatie van de bewoner in en kijken of een mogelijke oplossing voor het probleem past in ons beleid. Vervolgens gaan we in gesprek, rekenen de kosten door via een gestandaardiseerd begrotingsmodel en kijken zo hoeveel het overnemen van een taak door inwoners ons bespaart. Circa de helft van dat bedrag stellen we als budget of in middelen beschikbaar voor ondersteuning. Met dit verdienmodel maken we gebruik van bestaande middelen en kunnen we de kwaliteit behouden of verbeteren. We stellen maar de helft beschikbaar voor middelen, omdat we zo in vergelijking met voorheen kosten kunnen besparen.’

‘Ik verwijder de hедера, de gemeente haalt deze op’

Tjalling Visser ergerde zich kapot aan de hедера (klimop) rond veel bomen in zijn straat. Zijn klacht werd door de gemeente opgepakt en sinds een jaar werken de twee samen om de bomen ‘schoon’ te houden. ‘We bespreken welke bomen aangepakt moeten worden. Ik verwijder de hедера en ruim het afval op. De gemeente stelt de afvalzakken beschikbaar, voert die af als ze vol zijn en geeft me het gereedschap dat ik nodig heb. Zonder dit project zouden veel, soms monumentale, bomen op markante plekken in de stad het niet overleven. De samenwerking met de gemeente loopt goed. We overleggen als het nodig is. En als ik iets te melden heb, is er altijd iemand aanspreekbaar.’

Initiatief bij de inwoners

Bewoners van een appartementencomplex wilden bijvoorbeeld meer planten en een nieuwe inrichting voor het naastgelegen plantsoen. Na beleidscheck en rekenmodule was Vlissingen bereid de inwoners een eenmalige vergoeding voor de planten te geven. Daar staat dan tegenover dat de bewoners het plantsoen zelf bijwerken en het terrein zwerfafvalvrij houden. Inmiddels zitten de vijftien Vlissingse initiatieven van 2011 in een losbladig

De tien participatietips van Vlissingen

1. Start vanuit de vragen van bewoners.
2. Leef je in de situatie en bewoner(s) in.
3. Wees realistisch en eerlijk over wat je kunt bieden.
4. Heb genoeg menskracht voor de vragen en monitoring.
5. Draag zoveel mogelijk taken over.
6. Leg afspraken duidelijk vast.
7. Monitor en stuur bij waar nodig.
8. Houd regelmatig contact met elkaar.
9. Kijk naast kostenbeheersing ook naar positieve sociale effecten.
10. Zorg voor bekendheid via media en eigen communicatiemiddelen.

boek met menukaarten. Na een succesvolle pilotperiode van een jaar gaat de gemeente door met deze aanpak. Nieuwe succesprojecten moeten de menukaarten verder uitbreiden tot een enthousiasmerend inspiratieboek, dat aangeeft wat allemaal mogelijk is.

Sociale en praktische kant

Dit voor-wat-hoort-wat-principe heeft een sociale en een praktische kant. Kaptein: 'We willen burgers graag meer bij elkaar en hun omgeving betrekken. Daarnaast willen we dat de openbare ruimte ondanks de bezuinigingen schoon blijft binnen het budget.' Met dit nieuwe concept lukken beide zaken beter dan verwacht. Kaptein merkt dat inwoners hun directe omgeving schoner houden dan het basisniveau dat de gemeente zelf als richtlijn heeft. 'Dat komt, denk ik, omdat zij dicht bij hun buurt of straat staan. Ze krijgen de kans om zelf iets te doen en ook dat motiveert.'

Combinatie van taken

Om het voor de gemeente financieel interessant te houden, is het belangrijk dat inwoners voor een schoon stukje openbare ruimte meerdere taken willen uitvoeren, benadrukt Kaptein. 'Je moet een project zo integraal mogelijk inrichten. Als je bij een speeltuin bijvoorbeeld het groen door inwoners laat onderhouden, maar als gemeente het papier zelf moet prikken levert het niet zoveel op. Hoe meer verschillende activiteiten inwoners willen uitvoeren, hoe beter.'

Essentieel daarbij is om uiteindelijke afspraken met bewoners goed vast te

leggen in een gebruikersovereenkomst. Zo weet iedereen waar hij aan toe is en voorkom je valse verwachtingen. Afgelopen jaar is Vlissingen rustig aan begonnen met een klein aantal projecten. 'Bewust, om langzaam te groeien. Je moet intern genoeg draagvlak en mankracht hebben. Ook om via monitoring te zien of mensen afspraken goed nakomen. Waar blijkt dat het niet goed loopt, is nieuw overleg en eventueel bijsturing nodig.'

Winst op lange termijn

Kaptein is blij dat Vlissingen doorgaat met het project. 'We hebben misschien nog geen duizenden euro's bespaard, maar we kijken naar winst en kwaliteitsbehoud op langere termijn. Met dit model zorg je voor meer positieve zichtbaarheid en cohesie in de buurt.

'We betrekken burgers én blijven binnen budget'

Het leidt tot actievere bewoners en een aantrekkelijker openbare ruimte. Kaptein verwacht dat het aantal projecten in 2012 zeker groeit. 'Deelnemers zijn heel enthousiast en dat is onze beste reclame. Dit jaar starten we ook met een website om de succesverhalen meer aandacht te geven. Verder ben ik in gesprek met een woningbouwcorporatie die overweegt de menukaarten ook voor huurders in te gaan zetten. Daarin heb ik veel vertrouwen. Burgers kunnen zoveel uitstekend zelf doen en op deze manier willen ze dat ook.'

Meer weten over dit nieuwe participatieproject? Neem contact op met Mariët Kaptein via mkn@vlissingen.nl.

Wethouder Rob van Dooren

foto: Ruben Oreeel

'In Vlissingen staat centraal dat de leefomgeving van en voor inwoners is. Naast de fysieke kant, zoals de kwaliteit van de straat of rechtliggende stoepetegels, heeft de leefomgeving ook een andere kant. Hierin komen inwoners elkaar tegen. Door hen mee te laten werken aan hun eigen leefomgeving vergroot je de sociale cohesie. Onze uitdaging zit in het in elkaar vlechten van burgerschap en het behouden en verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte. Om dit te realiseren, behoren inwoners zelf een deel van hun omgeving en hebben we een verdienmodel ontwikkeld. Actieve inwoners krijgen een tegenprestatie van de gemeente die in verhouding staat tot hun inzet. Op die manier verhogen we met bestaande middelen de beleving van de kwaliteit van de leefomgeving.'